

Vordingborg d. 28. juni 2023

Til Sundhedsstrukturkommissionen, v. Jesper Fisker

Kopi til:

- Anne Kristine Grosbøll (National Koordination, Social- og Boligstyrelsen)
- Thorkild Olesen (Danske Handicaporganisationer)

Danske Tale-, Høre- og Synsinstitutioner, DTHS ønsker med denne henvendelse at pege på en række udfordringer i forhold til den specialiserede rehabilitering på kommunikationsområdet og tilgrænsende rehabiliteringsområder. De rehabiliterende indsatser ligger ofte i forlængelse af sundhedsindsatser. Derfor er det vigtigt at medtænke området i Sundhedsstrukturkommissionens arbejde.

DTHS (<https://dths.dk/>) er en landsdækkende paraplyorganisation af institutioner, der leverer specialpædagogiske og rehabiliterende indsatser for borgere med funktionsnedsættelser på det kommunikative område (vanskeligheder med tale, høre, syn, kommunikation). DTHS repræsenterer 40 kommunale, regionale og landsdækkende institutioner, typisk kommunikationscentre eller specialundervisningscentre for voksne. Alle enheder i Danmark, der udbyder specialiseret kommunikationsundervisning-/rehabilitering er i praksis medlemmer af DTHS. Institutionerne leverer på landsplan rehabiliterende indsatser til estimeret 40.000 borgere årligt.

Vi ser følgende væsentlige udfordringer/problemfelter:

1. Meget forskellig kommunal praksis, serviceniveau og organisering: organiseringen af området spænder fra store regionale eller fælleskommunale institutioner, der håndterer alle specialer, til små kommunale enheder med et enkelt specialiseringsområde, der indgår som mere eller mindre integreret i eksempelvis social-/velfærdsområdet i kommunerne.
2. Udfordringer med at fastholde og udvikle højt specialiserede indsatser til de små målgrupper. Central eller regional koordination af dette finder ikke sted. I et vist omfang har DTHS, hvad de faglige indsatser angår, udarbejdet God Praksis vejledninger for området. Ligeledes faciliterer DTHS en række faglige netværk til vidensdeling på landsplan. Men generelt findes ikke officielle standarder eller normer for indsatserne på området.
3. Udfordringer med at opretholde faglig bæredygtighed til især de meget specialiserede opgaver, eksempelvis til sjældent forekommende lidelser/vanskeligheder eller til meget små målgrupper. Til illustration af dette er antallet af medlemsinstitutioner i DTHS gennem de seneste 15 år steget fra ca. 15 til i dag 40.
4. Forskellige finansieringsformer (takststyring, rammestyring, abonnementsordning) påvirker tilbuddenes tilgængelighed og visiteringen til tilbuddene.
5. Lovgrundlag og sammenhæng mellem sektorer. Lovgrundlaget er formelt set Lov om specialundervisning for voksne, suppleret med indsatser under Serviceloven (hjælpebidler), Sundhedsloven og Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Størstedelen af indsatserne på tale-, høre-, synsområderne er rehabiliterende indsatser umiddelbart efter behandling i det regionale sundhedssystem, fx følger efter blodprop/hjerneblødning, hørenedsættelse, øjensygdomme mv. En stor del af disse indsatser genoptages

eller fornyes efter behov i et livslangt perspektiv. Indsatserne på kommunikationsområdet ligger således tæt på indsatserne i det regionale sundhedssystem, ligesom der på kommunalt niveau er tæt samspil med relevante ydelser på det sociale område og, for erhvervsaktive, på arbejdsmarkedsområdet. Det kan problematiseres, om Lov om specialundervisning for voksne i nutidens Danmark i tilstrækkelig grad sikrer og giver mulighed for, at borgere modtager de ydelser på kommunikationsområdet, som de har behov for, på relevant specialiseringsniveau, samt om samspillet mellem Lov om specialundervisning for voksne og andre lovgivninger i tilstrækkelig grad tilgodeser såvel borgers behov for relevant indsats som kommuner og regioners behov for en omkostningseffektiv opgaveløsning.

6. Det specialiserede kommunikationsområde indgår ikke eksplicit i "Afrapportering af evalueringen af det specialiserede socialområde" i forhold til specialeplanlægning. Der mangler på kommunikationscenterområdet således stillingtagen til, om alle indsatser skal kunne leveres lokalt, eller om eksempelvis særlige ressourcecentre – for at sikre faglig bæredygtighed og udvikling af ekspertise omkring højt specialiserede indsatser – skal tillægges ansvar for varetagelse visse ydelser, eksempelvis til sjældent forekommende lidelser/vanskeligheder eller til meget små målgrupper.

Samlet adresserer udfordringerne i ovenstående mulighederne for at etablere

- Faglig bæredygtighed,
- Organisatorisk bæredygtighed og
- Økonomisk bæredygtighed

Disse er tæt forbundne bærende forudsætninger for at sikre

- Høj faglig kvalitet for borgere med komplekse behov
- Effektiv drift
- Faglig og teknologisk udvikling

Det specialiserede kommunikationsområde spiller en vigtig rolle for at komme godt i mål med de store samfundsudfordringer, så borgere med funktionsnedsættelser kan leve selvstændigt og aktivt uden at trække på de sparsomme ressourcer på sundheds- og velfærdsområderne.

Vi stiller os i DTHS derfor gerne til rådighed med yderligere information til kommissionens arbejde og deltager eventuelt gerne i Morning talks og/eller Sundhedstopmøde.

Per Nielsen, Formand for DTHS
Tlf. 4075 0682
E-mail: pnnn@vordingborg.dk